

dos; dicis per Salvatorem adoptandos, et negas esse salvandos. Sed nos eis videlicet calumniatur, quia dicimus eos mortuos esse in delictis et præputio carnis suæ; et ideo in morte Christi baptizari, ut moriantur peccato, qui mortui fuerant in peccato: et tu eos defendis, qui negando illos mortuos, id agis, ne ab eis foras mittatur, qui mortis potestatem habet; ac sic de morte Christi nullum beneficium consequantur, qui unus pro omnibus mortuus est. Quod cum dixisset Apostolus, mox conclusit atque ait: « Ergo omnes mortui sunt, et pro omnibus mortuus est¹. » Unde qui ita defendit parvulos, ut neget mortuos; non eos a morte defendit, sed in mortem secundam premit, quos ab ejus beneficio, qui non nisi pro mortuis mortuus prædicatur, excludit.

X. JUL. « Post hæc, omnem illum contextum de Abraham et Sara, qui emortuis jam corporibus filium pro munere acceperunt, quorum exemplum quantum veritati suffragetur, non solum sapiens, sed etiam medicus lector intelligit, sic præteriit, ut diceret contra se non multum valere. A qua impudentia vel illa eum debuit revocare sententia, quæ ita constructa est: « Et ut breviter, inquit, disputationis hujus summa claudatur; » si per concupiscentiam redditus est quem Deus promissit, bona sine dubio quæ absolvit Dei fidem; si sine concupiscentia, noxia non potest esse progenito; quæ nec cum conciperetur, nec cum pareretur, interfuit. »

AUG. Sine concupiscentiâ carnis Abraham filium seminatum fuisse, quis dicat? Neque enim hoc opus aliter fieret in corpore mortis hujus, de quo dicit Apostolus: Corpus quidem mortuum est propter peccatum². Hoc autem malo bene usus est Abraham in concubitu conjugali: quod malum non erat in corpore vitæ illius, quæ

¹ 2 Cor. v, 14. — ² Rom. viii, 10.

in paradiso fuit ante peccatum. Sed si propterea bona tibi videtur carnis concupiscentia, quia per illam redita est proles, quam promiserat Deus; bonus tibi videatur et diabolus, quia per illum sanguis Christi, quo redimeremur, effusus est, quem Deus promiserat. Aut fatere, etiam per aliquod malum reddi posse aliquod bonum.

XI. JUL. « Illis ergo prætermisissis physicus iste novus falsum esse pronuntiat, quod nos diximus: « Sicut tunc » limus qui assumptus est, materia, non auctor hominis » fuit: ita nunc vis illa voluptatis, confectrix commixtrique seminum, non explet divinæ operationis vicem; » sed de thesauris naturæ offert Deo, unde ille hominem » dignetur operari. » Quæ tamen recte a me prolata testatur, sed excepto eo quod dixi, semina vi voluptatis confici; philosophaturque hoc modo: » Voluptas, inquit, illa concupiscentiæ carnalis non conficit semina, sed ea quæ jam sunt in corporibus a vero Deo condita, non fiunt voluptate, sed excitantur et emittuntur cum voluptate¹. « Hoc sane apparet eum, non fraude, sed defectu intelligentiæ protulisse. Vim quippe ego voluptatis, ipsam virilis corporis rationem pronuntiavi, cui necesse habui virilitatis nomen imponere. Ipsa ergo (quia trivimus jam hoc verbum) virilitas, in genitalium et viscerum compage ac sanitate consistens, quæ et appetentiæ et efficientiæ vires ministrat, vis a me voluptatis et concupiscentiæ nominata est. Ideo enim non voluptatem simpliciter, sed vim voluptatis appellare malui, ut universum illum ardorem, qui et ante opus, et in opere sentitur, ostenderem. Neque enim debilitati genitalibus membris, id est, spadones semen habens; cum certe quibusdam favillis moveantur ignis extincti; at vero

¹ Lib. 2. de Nupt. et Conc. c. 13.

quoniam virtute partium, quarum ministerio conficiuntur de internis humoribus semina, speciali debilitate caruerunt, generationum non fiunt potentes. Sic ergo instituit Deus, ut esset vis in corpore, quæ legitimis explicata temporibus, si affuisset sanitas, ad foecunditatis valentiam perveniret. Conficiuntur itaque in corporibus semina, maturæ pubertatis adjutu. Inde est quod impubes stimulat quidem præcoqua voluptas, sed sine annorum legibus sterilis scintillat accensio. Quod autem cum voluptate semina misceantur, verum quod alia sit voluptas quæ sensibus supernatat, alia viscerum interior et effectui propior, apud medicorum auctores latissime disputatur; unde ille etiam Mantuanus poëta naturalium gnarior quam philosophaster Pœnorum, macie signat armenta tenuari, ut ubi concubitus primos voluptas nota sollicitat, et frondibus arceantur et fontibus.

Sæpe etiam cursu quatiunt, et Sole fatigant;
Cum graviter tunsis gemit arca frugibus¹....

Et leves paleæ flatibus efferuntur. Hoc ideo, ne luxu nimio usus obtusior sit genitali arvo, et sulcos obliniet inertes: sed siccitatem quamdam secreta patiantur; sicque rapiat sitiens venerem, interiusve recondat. Verum in his quoque, non multum causæ necessariis, acumen hominis notasse sufficiat. »

Aug. Verba tua, quæ me prætermisisse dicis, quam vana sint, satis superius demonstravi: quod fortasse vidit etiam ille qui chartulam misit, et tibi parcendo eadem prætermisit. Quod autem de vi voluptatis, quam confectricem seminum esse dixisti, homo loquacissimus inventa occasione loquaciter disputas, non opus habeo resistere tibi: hæc enim non multum esse causæ necessaria, etiam ipse

¹ Virg. Georg. III, 132, 133.

commemoras. Ego quippe vim voluptatis acceperam te intelligi voluisse, qua voluptas aliquid facere posset, non qua ipsa fieret. Sic enim solemus loqui, ut vim rei cujusque dicamus, qua valet ut aliquid faciat, non qua valet alia res quæ ipsam facit. Tu autem, ut nunc tua verba exposuisti vim voluptatis te dixisse asseris, qua voluptas effici potest, non qua efficit ipsa quæ potest: tanquam si vim diceres esse ignis, qua ipse accenditur ut sit; cum omnes homines vim dicant esse ignis, qua urit, vel calefacit quæcumque potuerit. Insolito igitur more locutus es: sed quid ad nos? Utcumque didicimus, ubi de re constat, non certare de verbis. Convenit enim nobis, non solum homines de seminibus, sed ipsa etiam semina, opera Dei esse, quocumque efficiantur modo; ne physicos vel medicos, vel etiam poëtas, ubi nihil opus est, testes adhibeamus; aut contendamus quomodo sit loquendum, cum id propter quod loquimur, ambo verum esse sentiamus, id est, Dei opera esse semina omnium naturarum.

Sed falsum est quod hinc conaris ostendere, ideo nulla esse vitia seminum, quia Deus summe bonus est conditor seminum: quod non diceres, si eo modo rationem seminum nosses, quomodo eam noverat qui dicebat: « Homo vanitati similis factus est¹: » atque ut hoc ipsam naturam, quæ in ipsam mortalitatem lapsa est, meruisse doceret, addebat: « Dies ejus sicut umbra prætereunt²: » cum sciret hominem ad Dei similitudinem factum, et tamen discerneret ab institutione divina depravatæ humanæ originis vitium. Quod in ipsis quoque tuis verbis quibus me momordisti, videre debuisti. Dixisti enim: « Verum in his quoque, non multum causæ necessariis, acumen hominis notasse suffecerit: » obtun-

¹ Psal. CXLIII, 4. — ² Ibid.

sum me scilicet esse significans, quia intelligere non potest locutionem tuam in rebus non multum causæ necessariis, ut fateris. Ego autem requiro a te, unde homines nascuntur obtusi: neque enim sic ipse obtusus es, ut pertinere ad naturam neges vel obtusa ingenia, vel acuta: quamvis et acuta ipsa, sicut jam in superioribus diximus, propter hoc corruptibile corpus quod aggravat animam¹, si primi hominis ingenio comparentur, obtusa sint; qui utique non tale corpus acceperat, ut illo ejus anima gravaretur. Ac sic et ego distinguerem in natura hominis qualis nunc est, quid distet inter ingenii vitium et tanti artificis opificium; cui procul dubio non recte vitia tribuuntur quantacumque sint, humanorum ingeniorum: ut per hanc regulam discas ab ejus institutione discernere, quamvis congenitum homini, originale peccatum; nec ideo neges esse, quia Deus homines facit, qui peccatum non facit; sicut non ideo neganda sunt ingenii hominum congenita vitia, quia Deus homines facit, a cujus arte divina vitiositas est omnis aliena. Sic autem novit Deus bene operari homines de substantia peccato vitiata, quemadmodum novit bene operari de ipsis peccatis hominum, quorum sunt vitia voluntaria. Videmus enim quanta bona operatus sit de peccato fratrum², qui fratrem per invidentiam vendiderunt; et alia multa quibus sacræ Litteræ plenæ sunt.

XII. JUL. « Verum demiror ubique constantiam disputantis; qui pronuntiat » semina a Deo vero condita esse, a quo conduntur et corpora, licet cum voluptate emittantur. « Semina ergo a Deo fieri confitetur, in quibus esse dicit diabolicum malum; et non erubescit credere a Deo fieri malum, quod innocentibus imputetur.

AUG. A Deo non fit malum, quando fit de malo bonum.

¹ Sap. ix, 15. — ² Gen. i.

Malum est enim de peccato veniens originis vitium, cum quo nascitur homo: bonum est opus Dei, non sine malo; cujus mali reatus non innocentibus, ut dicis, sed reis imputatur; ut quoniam nascendo tractum est, renascendo solvatur. Sic enim fuerunt omnes ratione seminis in lumbis Adam, quando damnatus est, et ideo sine illis damnatus non est; quemadmodum fuerunt Israëlitaë in lumbis Abrahæ¹, quando decimatus est, et ideo sine illis decimatus non est. Melius enim quam tu, noverant rationem seminis, qui ista dixerunt, et litteris mandare curarunt, quæ in Christi Ecclesia legerentur, in qua renascuntur ex Adam nati, ne remaneant in illa stirpe damnati.

XIII. JUL. « Libido nihil attinet, inquit, ad semina, quia facta est a diabolo: huic autem libidini serviunt conjuges; semina autem et parvulos de seminibus facit Deus. Sed nec rei sunt, inquit, nec puniuntur parentes, qui agunt opus diaboli: sceleri autem et suppliciis destinantur parvuli, quos condidit Deus; impunitumque est quod fecit diabolus, id est libido; per quod docetur bona, quæ nec supplicium meretur: sed accusatur damnaturque quod facit Deus; per quod docetur esse scelestum, quippe quod a supplicio, nec auctoris sui potest pudore defendi; credaturque hoc divinitas facere, quod nec extrema possit sustinere captivitas. Hunc habent exitum, qui inferunt veritati bellum, ut nihil non impium, non insanum loquantur; dum constet quia nulla oratione innocentium status ita, ut accusatorum suorum profanitate, defenditur. »

AUG. Numquid ideo falsum facis esse quod dico, quia dicis me dicere quod non dico? Ego enim non dico ad semina nihil attinere libidinem; quandoquidem non nascuntur sine libidine, qui utique nascuntur ex se-

¹ Hebr. vii.

mine : sed dico Deum operari sine ullo suo vitio, etiam de semine vitiato. Nec dico reos non esse, et non puniri parentes, qui agunt opus diaboli : sed dico non eos agere opus diaboli, quando utuntur libidine non propter libidinem, sed propter propaginem. Ita quippe bonum opus est bene uti libidinis malo quod faciunt conjugati ; sicut e contrario malum opus est, male uti corporis bono, quod faciunt impudici. Nec impunitam dico esse libidinem, quæ cum morte destruetur, quando mortale hoc induetur immortalitate¹. Non enim est nisi in corpore mortis hujus, de quo liberari cupiebat Apostolus² : nec erat, aut non talis erat in corpore vitæ illius, quam peccando perdidit homo, qui factus est rectus : nec sicut aliqua substantia, liberatis separatisque nobis libido in alium locum est migratura³ ; sed sicut infirmitas in nostræ salutis perfectione peritura : quamvis jam nunc esse desinat post corporis mortem. Neque enim in corpore mortuo adhuc potest esse, quæ nisi in corpore mortis non potest esse : sed quæ peritura est in corporis morte, non est resurrectura resurgente corpore sine morte. Quomodo ergo punita vel impunita erit, quæ pereundo non erit ? Erunt autem impuniti, qui ejus reatu congenito regeneratione caruerunt, ejusque surgentibus et urgentibus motibus ad illicita perficienda non cedunt ; etsi quid non propter prolem de ipsa, sed propter ipsam cum conjugibus faciunt, venia subsequente sanantur.

Quod vero Deus de origine merito et juste damnata parvulos creat, bonum est ipse quod creat ; quia homines creat, et homines etiam mali bonum aliquid sunt, in quantum homines sunt : nec cohibet ab eis bonitatem creandi, quos præscivit esse damnandos, imo scit originaliter jam esse damnatos ; unde gratulandum est tam mul-

¹ 1 Cor. xv, 53. — ² Rom. vii, 24. — ³ Eccle. vii, 30.

tos eorum a debita poena per indebitam gratiam liberari. Si autem crudele esse arbitramini, damnari parvulos quos originale peccatum trahere non putatis : crudele vobis videatur, non rapi ex hac vita parvulos, secundum vos, nullum habentes omnino peccatum, quos Deus utique novit in multis magnisque peccatis sine ulla in melius mutatione morituros : nam secundum ratiocinationes humanas crudelius videtur non liberare cum possit, nullis inquinatum parvis magnisque peccatis, quam damnare progeniem peccatoris. Porro cum illud justum esse, qua potestis voce, clametis ; hoc esse injustum, qua fronte contenditis ?

XIV. JUL. « Post hæc illud conatur incessere, quod nos apostoli Pauli testimonio comprobavimus, quia Deus hominem de seminibus operetur. Argumentaturque me fecisse fraudem, qui huic loco illa dicta voluerim coaptare, quæ de frumentis prolata constabat ; quasi ego aut ibi Apostoli sententiam, ut hic æstimat, dividuam fecerim, aut propter aliud testimonii recordatus sim quam ut ejus finem¹ monstrarem, formatorem seminum omnium Deum credi oportere. Beatus enim Paulus postquam fidem resurrectionis, multiplicationis diurnæ conciliavit exemplis ; intulit quod universam naturam possit attingere, dicens, Deus autem illi dat corpus prout vult², et unicuique seminum proprium corpus, id est, omni semini corpus, quod proprietates ejus reposcit, attribuit. Non ergo quod de frumentis dictum est, de homine volui intelligi : sed hoc quod dictum est, unicuique seminum proprium corpus a Deo auctore conferri, in destructionem vestram, quorum dogmate id negatur, arripui. Nequaquam igitur, sicut tu putas, supervacuo feci illius sententiæ mentionem, nec ea fraudulenter, ut mentiris,

¹ Forte fide. — ² 1 Cor. xv, 38.

sum abusus : nec tu de humanis seminibus hominem a Deo fieri, sicut pejeras, credis ; quod non opinando, sed fidem tuam intelligendo confirmo. »

AUG. Quomodo posueris apostolicum testimonium¹, quo ille usus est de seminibus, quæ seminantur in terra, quia non vivificantur nisi moriantur, (hoc enim de resurrectione corporum, in qua versabatur, disputatio postulabat), qui tua illa legit intelligenter advertat, et quæ nos in eodem libro quem nunc refutare conaris tibi ad illa respondimus ; et inveniet te, quod ad rem pertineat, nec ibi aliquid dixisse, et hic nihil dicere. Sic enim magno nisu moliris ostendere, quod homines Deus de seminibus operetur, quasi hoc negetur a nobis ; et adhibes Apostolum testem, ubi abs te nulla necessitas causæ flagitat probationem : et quod est insulsius, vis accipi de seminibus hominum, quod ille dixit de seminibus frumentorum, quoniam id causa poscebat ; et dicis verba ejus : « Tu » quod seminas non vivificatur² ; » et taces quod ille connectit : « Nisi moriatur. » Taces etiam illud quod adjungit et dicit : « Et quod seminas, non corpus quod futurum est seminas, sed nudum granum fere tritici, aut alicujus cæterorum : ubi satis aperit : » ubi de dicat. Quibus tacitis, quod sequitur ingeris³ : « Deus autem illi dat corpus quomodo voluerit, et unicuique seminum proprium corpus : » et non vis hic intelligi quorum seminum, id est, fere tritici, aut alicujus cæterorum, eorum, scilicet quæ cum seminantur, non vivificantur nisi moriantur. Et quæris hoc dictum etiam ad semina humana transferre : de quibus quamvis veraciter dici possit, quod illis Deus det corpus quomodo voluerit, et uniuersique eorum proprium corpus ; non tamen dici potest, quod semen

¹ Vide lib. 2. de Nupt. et Conc. cap. 14. — ² 2 Cor. xv, 36. — ³ Ibid. 37. — ⁴ Ibid. 38.

hominis, quando gremio foeminae infunditur, non vivificatur nisi moriatur. Sed plane de corpore hominis dici potest ; non enim resurget nisi moriatur, propter quod totum illud de seminibus frumentorum dixit Apostolus. Non itaque immerito mihi visum est ideo te in hoc testimonio ea verba tacuisse, per quæ appareret de quibus seminibus loqueretur, quem testem adhibuisti, ne mente vigili lector admoneretur, (si tamen hoc prævidere potuisti), ita in paradiso potuisse seminari homines in arvis genitalibus foeminarum per membra genitalia masculorum, sicut frumenta in terris agricolarum manibus seminantur ; ut sic ad hominem serendum stimulus nullus libidinis incitaret, quemadmodum ad hominem pariendum nullus dolor urgeret. Quibus hæc tranquillitas displicet, rogo, quid eis in carne, nisi quod pudet placet ? Nec sane concupiscentiæ carnalis puderet, si hoc solum carnem liberet, quod mens juberet, et quando liberet⁴, et quantum juberet. Nunc ergo quoniam talis non est, cur ei contra nos suffragamini, et non eam potius nobiscum fatemini aut de peccato natam, aut peccato esse viciatam ?

XV. JUL. « Jam vero quis risum teneat prudentium, cum ad hæc quæ subdidisti exempla pervenerit ? Ais enim : De ipsis verbis Apostoli » refutaretur non religiosæ voluntatis, sed libidinosæ voluptatis pudens nominator², et impudens prædicator. De ipsis quippe seminibus, quæ in agris agricolæ seminant, potest iste redargui. Cur enim non credamus, Deum potuisse in paradiso concedere homini beato de suo semine, quod concessum videmus agricolis de tritici semine ; ut eo modo illud sereretur, sicut hoc seritur, sine ulla pudenda libidine ? Quam venuste pudens nominator et impudens prædicator dat omnino incompósitos motus, et circulatorum carmina

¹ Forte juberet. — ² Aug. lib. 2. de Nupt. et Conc. c. 14.

dicit. Sed illud aliud nisi lætissime legi non potest: quoniam si non peccasset Adam, sic potuit mulier, sicut seges, ad foecunditatem parari: forte ut per omnes articulos ac per minutas corporum fistulas, quas medici *πόρους* vocant, spicæ erumperent filiorum; atque ita omnibus læta partibus, partus pro pediculis exsudaret (3). Sed si aliqui et per oculis erumperent, auferrentur lumina parienti. et si pupularum globulis examina galeata prodirent, imprecaretur sine dubio cæcitas orbitatem. Nec difficulter sane, non parta, sed sudata soboles necaretur, atque haberetur gens, ut apud fabulas Mirmidonum, ita apud Manichæi dogmata, vel pedicularia, vel pulicaria. Sed hæc esset foetura mulieris: vir autem quid posset efficere? Admoveret nimirum non membra, sed ferramenta, et genitalium vacuus imprimeret vomeres ac ligones. Grates ergo amplissimæ primorum hominum debentur errori, quo tam beatæ naturæ tormenta vitata sunt. Mitius partus agit cum foeminis, et maritus, quam si aut aratra sentirent, aut importuna per totum corpus foecunditate sylvescerent. Impleantur Manichæorum facies ignominia, et quærant nomen tuum, Domine. O portenta criminantium innocentes et Deum, suffragia argumentorum et testimoniorum!

Cur, inquit, non credamus quia potuit aliter fieri natura, quam facta conspicitur? Quasi quærat quid potuerit, et non quid instituerit Deus. Si libet ea libidine opinandi quæ sunt facta reprehendere, ut dicamus, quia fieri aliter potuerunt, ideo quæ sunt instituta non reddunt naturæ bonæ testimonium; pronuntiemus quia potuit Deus bicipites facere mortales, ideo unicipites, et qui pedibus insisterent male sunt facti, fieri enim capitati ab utraque parte potuerunt, quæ forma in quibusdam solet apparere vermiculis, quorum alvum vertex

ambifariam natus includit, ut ab utroque incipientes ex humero, finem habere intelligantur in medio. Admittantur ista ludibria, et quis erit delirandi finis? Potuit ergo facere Deus, ut de terra cum floribus homines germinarent: quantum ad virtutem, potuisse non abnuo; sed noluit nisi ut de sexibus nascerentur. Nunc ergo quæritur quid fecerit, non quid potuerit. In quo loco furiosa responsio est, ut dicatur, malum est quod est, quia potuit Deus aliter facere; hoc est enim laudare Deum in vituperationem sui, et in maculam consilii ejus omnipotentiam prædicare. Non solum nulla laudatio, verum etiam ingens contumelia est, dare viribus quod sapientiæ detraxeris, et dicere adfuisse Deo fortitudinem, sed defuisse consilium. Pertingit omnino ad negationem potentiam, reprehensio consulentiæ: non omnia potest, si ordinare bene non potest. Imo si sapientiæ sublimitate deficitur, nihil de reverentia divinitatis retentat: quod quia suspicari profanissimum est, recurrit illud, quo tradux vestra jugulatur. Deus qui fecit omnia bona valde, nihil ita instituit, ut in illo genere quo factum est, fieri potuisse aut aptius, aut rationabilius, approbetur. Sapientia quippe et omnipotentia ex æquo præditus non institueret, quod homunculus posset jure reprehendere. Quæcumque ergo in omnibus omnino creaturis naturalia docentur, ita summe facta sunt, ut affectata in his emendatio, stulta et profana doceatur. Ut ergo forma equi, forma bovis habent quidem in mutua collatione distantiam, in suis tamen generibus aptam ex omni parte continentiam ita sortitæ sunt, ut nec debuerit, nec potuerit aut equus aut bos, secus quam formatus videtur, institui: (qua regula licet omnia natantia, repentia, gradientia, volitantia, postremo ætherea coelestiaque percurrere; nullius forma quippe melius, quam illi cui parabatur

generi, institui potuisse convincitur:) ita et homo quem supra jam gradientium generalitas indicavit, sic est per universa formatus, ut melius a nullo fingi posset: qui accepit prudenter in corpore et locos decoris, et locos pudoris, ut in se ipso et verecundiam et confidentiam disceret; ne et deformis videretur, si esset per cuncta velatus; et deses redderetur ac negligens, si semper esset per cuncta vulgatus. Ac per hoc foecunditas humana, non alia quam quæ habet, utriusque sexus debuit membra suscipere, non aliam rationem viscerum, non alios sensus, non aliam voluptatem. Admoneamus igitur Manichæos, ut desinant reprehendere divinæ facta sapientiae, ut opinionum suarum corrigant pravitatem: quia nec ad quæstionem attinet, si aliter homines quam universitas testis est, generaturi fuisse dicantur; nec melius eos fieri potuisse quam facti sunt, ut ratio, ita et Scriptura testatur, quæ clamat Deum non solum bona, sed etiam valde bona fecisse omnia. Ac per hoc ut per totum opus, hic quoque Manichæorum dogma collapsum est. In futuro autem tempore gloriosiora corpora, nec opis egentia, fore beatorum fatemur. Sed et hoc ipsum optime institutum est a Deo justissimo ac sapientissimo, ut statum præmii nequiquam natura perverteret¹; sed esset primus gradus, in quo consisteret ingenuitas naturalis, et de quo, pro jure arbitrii liberi, vel ad poenarum ima descenderet, vel ad gloriarum cacumen per eas vias, quas Deus instituit, niteretur. »

AUG. Prorsus, Juliane, non putasti et mea et tua homines esse lecturos: sed eis tantummodo scripsisti, qui meis ignoratis sive neglectis, nec utrisque diligenter inspectis, tua sola legere ac nosse curarent; nec dixisse me crederent, nisi quod a te commemoratum, tanquam de

¹ Forte præverteret.

meis, in tuis litteris invenirent. Hinc enim factum esse video, ut quia ego dixeram, « Cur enim non credamus Deum potuisse in paradiso concedere homini beato de suo semine, quod concessum videmus agricolis de tritici semine, ut eo modo illud sereretur sine ulla pudenda libidine: » tu his verbis meis velut respondens, tua vaniloquia dilatares, eo usque progressus et diffusus, ut me sensisse jactares, « Si non peccasset Adam, sic potuisse mulierem ad foecunditatem parari, forte ut per omnes articulos, ac per minutas corporum fistulas, quas medici poros vocant, spicæ erumperent filiorum, atque illa omnibus læta partibus, partus pro pediculis exsudaret, » et cætera quæ commemorare me tædet, te autem non puduit aggerare. In quibus etiam de viro dixisti, quod « admovent nimirum non membra, sed ferramenta, et genitalium vacuus imprimeret vomeres et ligones. » Hæc certe atque hujusmodi, (quæ cum tui, non quicumque lectores, sed dilectores legunt, pro te, si ullus in eis humanus sensus est, erubescunt,) numquid mea verba garrere te sinerent, quæ non ob aliud præteriisti atque tacuisti, nisi ut tibi in istis latiora delirandi spatia præparares? Ego enim dixi, seri hominem potuisse, ad voluntatis nutum membris obsequentibus genitalibus: tu autem genitalia membra tacuisti, ut ires per mulieris articulos et minutissimas fistulas filios per corporis poros tanquam pediculos exsudantis, et per oculorum pupulas cæcitate consequente parientis. Membra, inquam, genitalia tacuisti, quasi nos ea, si Adam non peccasset, defutura hominibus diceremus; ut posses ridicula, non urbanitate, sed nugacitate dicere, quod « Vir genitalium » vacuus vomeres et ligones foetandæ conjugii imprimeret. » Numquid de numero quæstio est, figuraque membrorum; quæ ad generandum creata possent in locis suis salva et